

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Факультет №1

Кафедра кримінального процесу та організації досудового слідства

ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ

**навчальної дисципліни «СКЛАДАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ
ДОКУМЕНТІВ НА СТАДІЇ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ»**

**вибіркових компонент освітньої програми
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

081 - Право (Поліцейські) Law (Police Officers)

**за темою: «Складання процесуальних документів на стадії
досудового розслідування як навчальна дисципліна. Органи
досудового розслідування як структурні підрозділи
Національної поліції України»**

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 1
Протокол від 16.08.2023 № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри кримінального процесу та організації досудового слідства факультету № 1 ХНУВС (*протокол від 15.08.2023 № 8*).

Розробник - доцент кафедри кримінального процесу та організації досудового слідства факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент Мартовицька Олена Василівна.

Рецензенти:

1. Професор кафедри кримінального процесу та стратегічних розслідувань ННІ права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент Рогальська Вікторія Вікторівна.
2. Професор кафедри криміналістики, судової експертології та домедичної підготовки факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор Степанюк Руслан Леонтійович.

План лекції

1. Поняття предмету і система дисципліни «Складання процесуальних документів на стадії досудового розслідування».
2. Структура, завдання і функції органів досудового розслідування.
3. Права і обов'язки слідчих, гарантії їх процесуальної незалежності.

Рекомендована література:

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI.
3. Кримінальний кодекс України: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
4. Загальна декларація прав людини: прийнята і проголошена Генеральною Асамблеєю ООН 10 груд. 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
5. Конвенція про захист прав і основних свобод людини від 4 листопада 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
6. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 2016 року № 6 ст.55: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>.
7. Про державну таємницю: Закон України від 21 січня 1994 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12>.
8. Про захист персональних даних: Закон України від 1 жовтня 2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>.
9. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 02.06.1992 № 2135-XII: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
10. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.

11. Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду: Закон України від 1 грудня 1994 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266/94-вр>.
12. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 № 4038-XII: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>.
13. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>.
14. Про Бюро економічної безпеки: Закон України від 28.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>
15. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05 липня 2012 року. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.
16. Про безоплатну правову допомогу Закон України від 2 червня 2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>
17. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
18. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення від 30.06.2020 №298. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#Text>
19. Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України: затв. наказом МВС України від 06.07.2017 № 570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0919-17#Text>
20. Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України: затв. наказом МВС України від 20.05.2020 № 405. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0491-20#Text>
21. Інструкції з організації реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: затв.

наказом МВС України від 27.04.2020 № 357. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#n7>.

22. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: затв. наказом МВС України від 07.07.2017 №575. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text>

23. Порядок ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події: затв. наказом МВС України від 08.02.2019 р. № 100. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0223-19#Text>

24. Інструкція з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України, затверджена Наказом МВС від 19.12.2017 № 1044 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18#Text>

25. Порядок зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, здійснення витрат, пов'язаних з їх зберіганням і пересиланням, схоронності тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження: затверджений ПКМУ від 19.11.2012 р. №1104. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0051900-10>

Основна:

1. Кримінальний процес: підручник / О.В. Капліна, О.Г. Шило, В.М. Трофименко та ін.; за заг. ред. О.В. Капліної, О.Г. Шило; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків: Право, 2019. - 584 с.

2. Кримінальний процес України: підручник : затверджено МОН України / В.М. Тertiшник. 7-ме вид., доповн. і переробл.- Київ: Правова єдність: Алерта, 2017. - 839 с.

3. Практикум з кримінального процесу України: навч. посіб. / О.В. Бишевець, В.О. Гринюк, Л.Г. Дунаєвська та ін.; за ред. М.А.

Погорецького, Н.П. Сизої; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - 2-ге вид., переробл. та допов. Київ: Правова єдність: Алерта, 2018. - 230 с.

4. Барсук В.М. Стратегія і тактика захисника в кримінальному процесі : практ. посіб. / В.М. Барсук, Я.П. Зейкан. - Київ: Освіта України, 2018. - 655 с.

5. Молдаван В.В. Слідчі (розшукові) дії: навч.-практ. посібник / В.В. Молдован, А.В. Молдован. - Київ: Правова єдність: Алерта, 2019. - 308 с.

6. Іваницький С.О. Зразки кримінальних процесуальних документів слідчого, прокурора, адвоката та судді (досудове провадження): наук.-практ. посіб. / С.О. Іваницький. - Київ: Центр учб. літ., 2019. - 207 с.

Додаткова:

1. Кримінальний процес: підручник / О.В. Капліна, О.Г. Шило, В.М. Трофименко та ін.; за заг. ред. О.В. Капліної, О.Г. Шило; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків: Право, 2018. - 582 с.

2. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України. Зразки процесуальних документів у кримінальному провадженні: станом на 15 берез. 2019 р. - Київ: Професіонал, 2019. - 1271 с.

3. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України: [станом на 15 квіт. 2018 р.] / В.М. Тertiшник. Вид. 15-те, доповн. і переробл. - Київ: Правова єдність: Алерта, 2018. - 852 с.

4. Кримінальне судочинство. Процесуальні документи: практ. коментар та зразки : станом на 1 черв. 2018 р. / упоряд.: К.І. Чижмарь, Д.В. Журавльов, О.С. Дніпров та ін. - Київ: Центр учб. літ., 2018. - 183 с.

5. Постанови Пленуму Верховного Суду в кримінальному судочинстві / упоряд.: Р.В. Вереша. 2-ге вид., допов. і переробл.- Київ: Правова єдність: Алерта, 2019. - 288 с.

6. Беднарська В.М. Судове провадження в кримінальному процесі: навч. посіб. / В.М. Беднарська; МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ

ім. Е.О. Дідоренка. - Сєверодонецьк: ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2019. - 168 с.

7. Право на життя в контексті кримінального провадження: практика Європейського суду з прав людини та законодавство України: наук.-практ. посіб. / за заг. ред. А.В. Столітній; уклад.: А.В. Столітній, С.В. Шмаленя, Я.А. Соколова-Височина та ін. - Харків: Право, 2019. - 185 с.

8. Кузубова Т. О., Юхно О. О. Тимчасовий доступ до речей і документів: теоретичні і прикладні проблеми : монографія. За загальною редакцією доктора юридичних наук, професора О. О. Юхна. - Харків: Панов. 2019. - 348 с. (Серія «Бібліотека слідчого і детектива: проблеми кримінального процесу»). –

<http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/5743>.

9. Аленін Ю.П., Аркуша Л.І., Гловюк І.В., Волошина В.К., Малахова О.В., Торбас О.О. / за ред. В.К. Волошиної. Досудове розслідування: навчально-методичний посібник. 2020. 141 с.

10. Актуальні проблеми застосування кримінального процесуального законодавства: навчальний посібник /І. В. Басиста, Р. І. Благута, Ю. А. Комісарчук. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 432 с.

11. Взаємодія слідчого з іншими органами і підрозділами при розкритті та розслідуванні кримінальних правопорушень : навч. Посіб. / С.Є. Абламський, О.О. Юхно, Т.Г. Фоміна та ін.; МВС України, Харків. Нац. Ун-т внутр. Справ. Харків : ФОП Панов А.М., 2019. 207 с.

12. Дізнання в Національній поліції: навч. посіб. / кол. авт.: О. П. Бойко, Н. С. Бублик, В. В. Бурлака та ін.; за заг. ред. М. С. Цуцкірідзе; МВС України, Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ; Голов. слідче упр. Нац. поліції України. Дніпро; Київ: ЛДУВС: 7БЦ, 2022. 316 с.

13. Досудове розслідування: навч. посіб. / Р.І. Благута, А.-М.Ю. Ангеленюк, Ю.В. Гуцуляк та ін.; за заг. ред. Ю.А. Комісарчук, А.Я. Хитри; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 599 с.

14. Збірник бланків процесуальних документів для співробітників підрозділів дізнання Національної поліції України / [М. С. Цуцкірідзе, Р.М. Дударець, С.С. Чернявський та ін.]. Київ: НАВС, 2021. 272 с.

15. Здійснення досудового розслідування слідчими Національної поліції: навч.-практ. посіб. / [авт колектив]. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Київ: «7БЦ». 2023. 512 с.

16. Кримінальний процес України: у питаннях і відповідях : навч. посіб. / авт. кол.; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. Т. Г. Фоміної. Харків: ХНУВС, 2021. 300 с.

17. Кримінальний процес: підручник / кол. авт.; кер. авт. кол. В.М. Федченко. 3-є вид., доп. і перероб. У 2-х ч. Ч. 1. Досудове провадження. Дніпро: ДДУВС, 2022. 544 с.

18. Кримінальний процес: підручник / [Л. Д. Удалова, В. В. Рожнова, Д.П. Письменний та ін.]; за заг. ред. Д. П. Письменного, Л. Д. Удалової, М.А. Погорецького, С. С. Чернявського. Київ:, «Центр учбової літератури», 2021. 780 с.

19. Кримінальне провадження на підставі угод: навч.-навч. посіб. / О.В. Єні, Л.Б. Коваленко, Л.Ю. Крігер та ін.; за заг. ред. А.В. Столітнього. Вид. 3-тє, допов. та переробл. Київ: Норма права, 2020. 226 с.

20. Кримінальний процес України: досудове розслідування: навчальний посібник / О. О. Волобуєва, М. С. Городецька, Т. О. Лоскутов та ін.; за заг. ред. В. М. Бесчастного. Кривий Ріг: Вид. Р. А. Козлов, 2019. 122 с.

21. Макаров, М. А. Досудове розслідування та судове провадження щодо кримінальних проступків у питаннях і відповідях: навч. посіб. / М.А. Макаров, С.О. Заїка, О. В. Кубарєва; Нац. акад. внутр. справ. Київ: Центр учб. літ., 2022. 8 с.

22. Чернявський С. С. Зразки процесуальних документів та бланків у кримінальному провадженні (з коментарями та поясненнями). Київ: «Центр учбової літератури», 2017. 350 с.

23. Абламський С.Є. Тимчасовий доступ до документів, які містять лікарську таємницю (кримінальний процесуальний аспект). Право і Безпека. 2020. № 1. С. 172–178. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/items/091b3d48-37c6-48fe-8fd2-1f95a910444f>.

24. Адвокат при здійсненні судового контролю в досудовому розслідуванні: навч.-практ компендіум / авт.-уклад.: І.В. Гловюк, Т.В. Лукашкіна, М.М. Стоянов, О.В. Малахова. Херсон: ВД «Гельветика», 2020. - 361 с.

25. Бучківська В.Л. Забезпечення невідкладного проведення судово-медичного обстеження особи як загальний обов'язок судді щодо захисту прав людини в аспекті статті 206 Кримінального процесуального кодексу України. Медичне право. 2020. № 1. С. 29–37.

26. Виконавче провадження: теорія та практика : монографія / [Р.Ф. Ханова, С. О. Кравцов, І. О. Ізарова та ін.] ; за заг. ред. Р. Ф. Ханової, С.О. Кравцова. Харків: Право, 2021. 672 с. URL: https://pravo-izdat.com.ua/index.php?route=product/product/download&product_id=4410&download_id=1435.

27. Галась І.В. Тимчасове вилучення майна як захід забезпечення кримінального провадження : дис. ... канд юрид наук : 12.00.09. Київ, 2019. 193 с. URL: <http://dduvs.in.ua/naukova-diyalnist/spetsializovani-vcheni-radi/ogoloshennya-pro-zahist-disertatsij/galas/>.

28. Гарасимів О.І., Захарова О.В., Комісарчук Ю.А. Спеціальне досудове розслідування (In Absentia) у кримінальному процесі України. Juris Europensis Scientia. Науковий журнал. Випуск 5. 2022. С 39–43.

29. Гловюк І., Дроздов О., Тетерятник Г., Фоміна Т., Рогальська В., Завтур В. Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану: науково-практичний коментар Розділу IX-1 Кримінального процесуального кодексу України. Видання 2. Електронне видання. Дніпро-Львів-Одеса-Харків, 2022. Станом на 03 травня 2022. 80 с. DOI: <https://doi.org/10.32518/soc.legal-book-001>.

30. Гловюк І., Дроздов О., Тетерятник Г., Фоміна Т., Рогальська В., Завтур В. Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану: науково-практичний коментар Розділу IX-1 Кримінального процесуального кодексу України. Видання 3. Електронне видання. ДніпроЛьвів-Одеса-Харків, 2022. Станом на 25 серпня 2022. 78 с. URL: <https://www.academia.edu/86287571/>.

31. Денисенко, Г.В. Імунітет свідка у кримінальному провадженні (порівняльно-правова характеристика): монографія. Київ: Правова Єдність: Алерта, 2021. - 221 с.

32. Доказове право: підручник. Київ: Правова Єдність: Алерта, 2022. 447 с.

33. Досудове розслідування : навч.-метод. посіб. / [Ю. П. Аленін, Л. І. Аркуша, І. В. Гловюк, В. К. Волошина, О. В. Малахова, О. О. Торбас] ; за ред. В. К. Волошиної. Одеса : Нац. ун-т «Одеська юридична академія», 2020. 141 с. URL: <http://dSPACE.ONUA.EDU.UA/bitstream/handle/11300/12565/2020%20%D0%94%D0%BE%D1%81%D1%83%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B5%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D1%81%D0%BB%D1%96%D0%B4%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%81%D1%83%D0%BC%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9%20%D0%B4%D0%BE%20%D0%A0%D0%9F.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

34. Дрозд В. Г. Правове регулювання досудового розслідування: проблеми теорії та практики: монографія. Одеса: Гельветика, 2018. 448 с. URL:

https://dSPACE.UNIVD.EDU.UA/xmlui/bitstream/handle/123456789/6473/Pravove%20rehulivuvannia%20dosudovoho%20rozsliduvannia_monohrafiia_Drozd_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

35. Дрозд В.Г., Пономаренко А.В., Абламський С.Є., Фоміна Т.Г. Забезпечення прав, свобод та законних інтересів особи на стадії досудового

розслідування: монографія; Держ. наук.-досл. ін.-т.; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Херсон: Гельветика. 2019. 498 с.

36. Жмудінський В. П. Закриття кримінального провадження: актуальні питання. *Право і суспільство*. 2018. № 3. Ч. 2. С. 253–258. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2018/3_2018/part_2/43.pdf.

37. Засади вилучення майна під час проведення слідчих (розшукових) дій на стадії досудового розслідування [Текст] : навч. посіб. / С. М. Смоков, А.В. Холостенко, Д.В. Лісніченко; Одес. держ. ун-т внутр. справ. Одеса: Букаєв Вадим Вікторович [вид.], 2020. 166 с.

38. Затримання особи. Гарантії недоторканності та безпеки. Нормативно-правові акти. Роз'яснення. Судова практика. Київ: Юрінком Інтер, 2021. 330 с.

39. Здійснення досудового розслідування кримінальних правопорушень Національною поліцією України: актуальне законодавство, судова практика та інформаційні матеріали / уклад.: М. С. Цуцкірідзе, С. В. Гайду, Р. М. Дударець та ін. Київ: 7БЦ, 2021. 682 с.

40. Іванов М.С. Захист прав учасників кримінального провадження в Конституційному Суді України: монографія. Київ: Алерта, 2021. 264 с.

41. Кримінальний процес: навч. посіб. для підгот. до складання вступ. випробування в магістратуру у форматі ЗНО. Харків: Право, 2021. 218 с.

42. Кримчук С.Г. Теоретико-правові та прикладні основи здійснення повідомлення про підозру в кримінальному провадженні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2020. 229 с. URL: http://elar.naiau.kiev.ua/bitstream/123456789/17677/1/%D0%94%D0%B8%D1%81%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F_%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%87%D1%83%D0%BA.pdf.

43. Мартовицька О.В., Абламський С.С., Глобенко Г.І., Чича Р.П., Бурлака І.В. Ensuring protection of the rights aggrieved person in criminal proceedings through the prism of requirements of the international law acts.

Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues. Volume 25, Special Issue 1, 2020 (2020) (SCOPUS).

44. Навроцька В. Взаємодія МКС та внутрішньодержавних правоохоронних органів щодо розслідування фактів збройної агресії РФ проти України. Knowledge, Education, Law, Management. № 2 (46), 2022. С. 268–276.

45. Навроцька В.В. Особливі порядки кримінального провадження: монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 169 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4266/1/%D0%9E%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%B2%D1%96%20%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%B4%D0%BA%D0%B8%20%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%28%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%80%D0%BE%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B0%29.pdf>.

46. Настанови з накладення арешту на майно в кримінальному провадженні та передання його в управління уповноваженим органам: науково-методичні рекомендації / Цуцкірідзе М.С., Жоравович Д.О., Пчеліна О.В., Пронін Ф.Є., Романюк В.В. та ін. Х.: Харківський нац. ун-т внутр. справ, 7БЦ, 2022. 152 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/8d2eea05-f2fd-4974-9ffc-f5a420fccbf2/content>.

47. Організаційно-правові засади діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України: монографія / В. Г. Дрозд, А. В. Пономаренко, С. Є. Абламський, Л. В. Гаврилюк та ін.; Держ. наук.-досл. ін.-т. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 352 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6467/Orhanizatsiin>

o%20pravovi%20zasady%20diialnosti%20slidchych%20pidrozdiliv%20Natsionalnoi%20politsii%20Ukrainy_monohrafiia_2020.pdf?sequence=1.

48. Пам'ятка для курсантів закладів вищої освіти МВС України з документування злочинів, пов'язаних із збройною агресією РФ проти України: [практ. посіб.] / кол. авт.-уклад.: О. А. Моргунов, О. М. Музичук, В. В. Романюк та ін.; упоряд.: В. О. Невядовський; за заг. ред. В.В. Сокурєнка; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2023. 42 с.

49. Пчеліна О.В. Застосування практики Європейського суду з прав людини у вітчизняному кримінальному провадженні. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2020. № 1. С. 160–164. DOI <https://doi.org/10.32850/sulj.2020.1.33>.

50. Пчеліна О.В. Право на інформацію в кримінальному провадженні у контексті міжнародно-правових стандартів. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2021. № 3. С. 266–271. DOI: 10.31733/2078-3566-2021-3-266-271.

51. Пчеліна О., Фоміна Т. Особливості проведення огляду місця події під час досудового розслідування злочинів, пов'язаних зі збройною агресією проти України. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2023. № 2. С. 251–259. DOI: 10.31733/2078-3566-2023-2-251-259.

52. Салманов О.В. Слідчі (розшукові) дії, що обмежують недоторканість житла чи іншого володіння особи: загальна характеристика та процесуальний порядок проведення : монографія / О. В. Салманов. Харків: Факт, 2021. 283 с.

53. Стандарти розслідування воєнних злочинів. Незаконне позбавлення волі та катування / Пашковський М.І., Крапивін Є.О, Яворська В.В., та ін. Київ, 2023. 106 с.

54. Стандарти розслідування воєнних злочинів. Загальна частина: Пашковський М.І., Крапивін Є.О, Яворська В.В., та ін. Київ, 2023. 110 с.

55. Судові експертизи у кримінальному провадженні: посібник. Одеса: ВД «Гельветика», 2021. 151 с.

56. Теорія та практика кримінального процесуального доказування: навч. посіб. для підгот. до іспиту. Харків: Право, 2021. 254 с.

57. Ткачук, О.М. Кримінальний та Кримінальний процесуальний кодекси: постатейний показчик правових позицій Верховного Суду – Великої Палати та Касаційного кримінального суду (практика 2020 року). Харків: Право, 2021. 376 с.

58. Фоміна Т.Г., Пчеліна О.В. Особливості прийняття процесуальних рішень під час досудового розслідування резонансних злочинів сексуального характеру, вчинених щодо дітей. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ.* 2023. № 2. С. 257–268. DOI: <https://doi.org/10.32631/v.2023.2.55>.

59. Ablamskyi, S. Ye., Romaniuk, V. V., Chycha, R. P., Ablamska, V. V. Temporary access to documents containing medical confidentiality (criminal procedural aspect). *Wiadomości Lekarskie.* 2020. tom LXXIII, nr 5. pp. 1032-1036 DOI: 10.36740/WLek202005136 (Scopus).

60. Oleksii Salmanov, Vladyslav Teremetskyi, Ihor Tataryn, Volodymyr Kovalenko, Mykola Yakovenko, Zhanna Udovenko. Phenomenon of Interference with Private Communication as the Category of Theory and Practice of Criminal Proceedings. *Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues.* Volume 24, Special Issue 1, 2021. pp.1-10. (Scopus).

61. Pchelina O., Sezonov V., Myrhorod-Karpova V., Zherobkina Ye. Administrative and legal mechanism of execution of decisions of the European Court of Human Rights as the basis of case law application in the judicial system of Ukraine. (2019) *Asia Life Sciences*, (2), pp. 117–134. (Scopus)

62. Yukhno A., Hlobenko H., Fomina T., Denysova A., Rudoi K. Problems of ensuring and implementing the rights of mentally disturbed people within criminal proceedings of Ukraine (2019) *Georgian Medical News*, (286), pp. 90-96 (Scopus).

Інформаційні ресурси вивчення дисципліни

1. Верховний Суд України. URL: <http://www.scourt.gov.ua>.
2. Офіційний вебпортал парламенту України «Законодавство України». URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua>
4. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua>
5. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України. URL: <http://www.minjust.gov.ua>
6. Офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України. URL: <http://mvs.gov.ua>
7. Офіційний веб-сайт Національної поліції. URL: <https://www.npu.gov.ua>
8. Офіційний веб-сайт Офісу Генерального прокурора. URL: <http://www.gp.gov.ua>
9. Офіційний веб портал судової влади в Україні. URL: <https://court.gov.ua>
10. Офіційний веб-сайт Верховного Суду України. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme>
11. Єдиний реєстр судових рішень в Україні. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua>
12. Рішення щодо України, винесені Європейським судом з прав людини. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_9329
13. Практика ЄСПЛ. Український аспект. URL: <https://www.echr.com.ua/rishennia-espl>
14. Практика Європейського суду з прав людини. Рішення. Коментарі. URL: <http://eurocourt.in.ua/GetArticlesByCategory.asp?CategoryId=2>

15. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
16. Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого. URL: <http://nlu.org.ua>
17. Юридична бібліотека (Україна). URL: <http://pravo.biz.ua>
18. Повні тексти юридичних книг (бібліотека Князева). URL: <http://www.ebk.net.ua>
19. Електронна бібліотека юридичної літератури «Правознавець». URL: <http://www.pravoznavec.com.ua>
20. Бібліотека ДДУВС. URL: <https://dduvs.in.ua/biblioteka/>.
21. Бібліотека ДонДУВС. URL: <https://dnuvs.in.ua/viddily-ta-viddilennya/zagalna-biblioteka>.
22. Бібліотека ЛьвДУВС. URL: <https://www1.lvduvs.edu.ua/elektronnyi-kataloh>.
23. Бібліотека НАВС. URL: <https://dn.naiu.kiev.ua/mod/url/view.php?id=798&lang=en>.
24. Бібліотека ОДУВС. URL: <https://oduvs.edu.ua/zagalna-biblioteka/>.
25. Бібліотека ХНУВС. URL: <http://lib.univd.edu.ua>

Текст лекції

1. Поняття предмету і система дисципліни «Складання процесуальних документів на стадії досудового розслідування».

Навчальна дисципліна «Складання процесуальних документів на стадії досудового розслідування» викладається для майбутніх слідчих органів досудового розслідування Національної поліції України. Програма курсу і методика його викладання виходять з того, що здобувачі вищої освіти вже вивчили такі провідні і необхідні для слідчої діяльності дисципліни, зокрема: кримінальне право, кримінальний процес, криміналістика, оперативно-розшукова діяльність та інші. Але, оволодівши теорією, необхідно набути навички з організації розслідування конкретного кримінального провадження, тобто навчитись «технології» досудового розслідування. Тому програма передбачає переважну кількість годин практичних занять. Навчальна дисципліна «Складання процесуальних документів на стадії досудового розслідування» встановлює послідовне розслідування конкретного кримінального правопорушення. При цьому перед складанням документу передбачено аналіз слідчої ситуації на підставі відповідних даних, що містяться у конкретній фабулі (ситуаційному завданні) в наданих методичних рекомендаціях. Далі здобувачі вищої освіти набувають навичок з організації розслідування і складання основних процесуальних документів.

Навчальна дисципліна «Складання процесуальних документів на стадії досудового розслідування» це система знань про організацію слідчих (розшукових) дій в поліції, структуру слідчого апарату, правове положення та процесуальні повноваження слідчого органу досудового розслідування поліції, а також про організацію розслідування та складання процесуальних документів у кримінальному провадженні.

Дисципліна, що вивчається, має назву «Складання процесуальних документів на стадії досудового розслідування». Це не означає, що досудове розслідування в поліції передбачає складання великої кількості

процесуальних документів. І все ж таки особливості правового положення слідчого поліції є, і вони обумовлені такими факторами:

1. Підслідність кримінальних проваджень – ст. 216 Кримінального процесуального кодексу України.
2. Поєднання відомчого контролю з боку керівника органу досудового розслідування та прокурорського керівництва.
3. Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами.
4. Регулювання організації діяльності слідчого поліції відомчими нормативними актами.
5. Визначення порядку проходження слідчим служби «Положенням про порядок проходження служби рядовим і начальницьким складом органів внутрішніх справ України».

Органи досудового розслідування займають особливе місце у системі правоохоронних органів України. Це пояснюється специфікою та завданнями їх діяльності. Успішність протидії злочинності залежить від своєчасного і якісного розслідування кримінальних правопорушень. Якщо слідчий, дізнавач не в повному обсязі встановить обставини вчиненого кримінального правопорушення, своєчасно не проведе необхідні слідчі (розшукові) дії, то у судовому розгляді такі прогалини відновити неможливо. А це означає, що суд не зможе постановити законний вирок.

Досудове розслідування провадиться за кожним фактом вчинення кримінального правопорушення, про який стало відомо відповідним правоохоронним органам. Початком кримінального провадження є внесення відомостей про вчинення кримінального правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Внесення відомостей до реєстру вноситься невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення з будь-яких джерел обставин, що можуть свідчити вчинення кримінального правопорушення.

Досудове розслідування кримінальних правопорушень проводиться спеціально уповноваженими особами. Досудове розслідування злочинів здійснюється у формі досудового слідства, а кримінальних проступків – у формі дізнання в порядку, передбаченому Кримінальним процесуальним кодексом.

Правову основу діяльності слідчих підрозділів складають Конституція України, Кримінальний кодекс України, Кримінальний процесуальний кодекс України та інші нормативно-правові акти з питань досудового розслідування.

Діяльність органів досудового розслідування здійснюється відповідно до засад кримінального провадження, зокрема: верховенства права, законності, рівності перед законом і судом, поваги до людської гідності, забезпечення права на свободу та особисту недоторканність, недоторканості житла чи іншого володіння особи, таємниці спілкування, невтручання в приватне життя, недоторканості права власності, презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини, свободи від самовикриття та права не свідчити проти близьких родичів та членів сім'ї, заборони двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення, забезпечення права на захист, змагальності сторін кримінального провадження та свободи в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості, безпосередності дослідження показань, речей і документів, забезпеченні права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності, публічності, диспозитивності, розумності строків досудового розслідування.

Органи досудового розслідування Національної поліції України є структурними підрозділами Національної поліції та його територіальних органів, які згідно з Кримінальним процесуальним кодексом України забезпечують досудове розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до їх підслідності.

Таким чином, **досудове розслідування** це врегульована чинним кримінальним процесуальним законодавством України діяльність слідчого зі збирання, дослідження та оцінки доказів, яка направлена на швидке, повне та неупереджене розслідування всіх обставин кримінального правопорушення, з метою своєчасного його розкриття, викриття винних та притягнення їх до кримінальної відповідальності, а також застосування необхідних заходів, що забезпечують відшкодування збитків, завданих кримінальним правопорушенням.

2. Структура, завдання та основні функції органів досудового розслідування.

Органами досудового розслідування є органи, що здійснюють досудове слідство і дізнання.

Досудове слідство здійснюють:

1) слідчі підрозділи:

- а) органів Національної поліції;
- б) органів безпеки;
- в) органів Державного бюро розслідувань;

2) підрозділ детективів, підрозділ внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України:

3) підрозділи детективів органів Бюро економічної безпеки України.

Дізнання здійснюють підрозділи дізнання або уповноважені особи інших підрозділів:

- а) органів Національної поліції;
- б) органів безпеки;
- в) органів Бюро економічної безпеки України;
- г) органів Державного бюро розслідувань;
- д) Національного антикорупційного бюро України.

Відповідно до Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України, затвердженого Наказом МВС України від 06.07.2017 № 570, **слідчі**

підрозділи - є структурними підрозділами апарату центрального органу управління поліції, її територіальних органів - головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях та місті Києві, територіальних (відокремлених) підрозділів головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях та місті Києві, які згідно з кримінальним процесуальним законодавством є органами досудового розслідування, які забезпечують досудове розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності слідчих органів Національної поліції.

Слідчими підрозділами є:

- 1) Головне слідче управління Національної поліції (ГСУ);
- 2) слідчі управління головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях та місті Києві (слідчі управління);
- 3) слідчі відділи (відділення) територіальних (відокремлених) підрозділів поліції.

Слідчі підрозділи очолюють:

в центральному органі управління Національною поліцією - заступник Голови Національної поліції - начальник ГСУ;

у головних управліннях Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях та місті Києві (ГУНП) - заступники начальників ГУНП - начальники слідчих управлінь;

у територіальних (відокремлених) підрозділах поліції - заступники начальників територіальних (відокремлених) підрозділів поліції - начальники слідчих відділів (відділень).

Структура та штатна чисельність органів досудового розслідування затверджуються Головою Національної поліції в установленому порядку.

Слідчі підрозділи при здійсненні своїх повноважень взаємодіють з міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, державними установами, громадськими

організаціями і об'єднаннями, а також відповідно до міжнародних договорів України з компетентними та судовими органами іноземних держав.

На працівників слідчих підрозділів з числа поліцейських поширюються правові та соціальні гарантії, передбачені Законом України «Про Національну поліцію».

На інших працівників слідчих підрозділів поширюються гарантії, встановлені Кодексом законів про працю України, Законом України «Про державну службу».

Завдання органів досудового розслідування

На слідчі підрозділи покладаються такі завдання:

1. Захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень.
2. Охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження.
3. Забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності слідчих органів Національної поліції.
4. Забезпечення відшкодування фізичним і юридичним особам шкоди, заподіяної кримінальними правопорушеннями.
5. Виявлення причин і умов, які сприяють учиненню кримінальних правопорушень, і вжиття через відповідні органи заходів щодо їх усунення.

На слідчі підрозділи можуть бути покладені й інші завдання, визначені законодавством України щодо кримінального провадження.

Слідчі підрозділи зобов'язані застосовувати всі передбачені чинним законодавством заходи для забезпечення ефективності досудового розслідування.

Основні функції слідчих підрозділів

Відповідно до покладених на слідчі підрозділи завдань вони виконують такі функції:

1) усебічне, повне і неупереджене дослідження обставин кримінального провадження, виявлення як тих обставин, що викривають, так і тих, що виправдовують підозрюваного, обвинуваченого, а також обставин, що пом'якшують чи обтяжують його покарання, надання їм належної правової оцінки та забезпечення прийняття законних і неупереджених процесуальних рішень;

2) аналіз слідчої практики, організації і результатів діяльності слідчих, унесення на основі цього в установленому порядку пропозицій щодо підвищення ефективності функціонування слідчих підрозділів, забезпечення правопорядку, посилення боротьби зі злочинністю, інформування населення із зазначених питань через засоби масової інформації;

3) розроблення та реалізація заходів щодо дотримання законодавства, зміцнення службової дисципліни, підвищення якості досудового розслідування і скорочення його строків;

4) вивчення, узагальнення позитивного досвіду досудового розслідування, упровадження його на практиці та розроблення сучасних методик розслідування окремих видів кримінальних правопорушень;

5) організація взаємодії слідчих підрозділів з Офісом Генерального прокурора, регіональними, місцевими прокуратурами, зокрема прокурорами, які здійснюють нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням, органами та підрозділами, що здійснюють оперативно-розшукову і судово-експертну діяльність;

6) вивчення практики застосування слідчими норм права і розроблення пропозицій щодо вдосконалення законодавства України;

7) забезпечення підбору, розстановки і виховання кадрів для слідчих підрозділів, підвищення їх кваліфікації та професійної майстерності;

8) організація відповідно до КПК України та законів України розгляду і вирішення скарг і заяв громадян, які надходять у зв'язку з проведенням досудового розслідування кримінальних правопорушень.

На слідчі підрозділи можуть бути покладені й інші функції, передбачені законодавством.

3. Права і обов'язки слідчих, гарантії їх процесуальної незалежності.

Слідчий – це службова особа органу Національної поліції України, уповноважена в межах компетенції, передбаченої Кримінальним процесуальним кодексом України здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень.

Організація роботи слідчих підрозділів передбачає ефективну участь слідчих у захисті особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охороні прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження шляхом:

1. здійснення розгляду заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення;
2. внесення відповідних відомостей про їх вчинення до Єдиного реєстру досудових розслідувань;
3. проведення швидкого, повного та неупередженого досудового розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності органів Національної поліції у порядку, передбаченому Кримінальним процесуальним кодексом України ;
4. ужиття своєчасних заходів для забезпечення відшкодування шкоди, завданої кримінальними правопорушеннями.

Під час досудового розслідування слідчий самостійно приймає процесуальні рішення, крім випадків, коли законом передбачено винесення рішення слідчого судді, суду або згода прокурора чи погодження керівника слідчого підрозділу або якщо рішення про його проведення приймає

виключно прокурор, і є відповідальним за законне та своєчасне виконання цих рішень.

При виконанні своїх службових обов'язків слідчий зобов'язаний:

1) під час досудового розслідування дотримуватися вимог Конституції України, Кримінального процесуального кодексу України та законів України, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;

2) забезпечувати повне, усебічне та неупереджене розслідування кримінальних правопорушень у межах, установлених Кримінальним процесуальним кодексом України строків;

3) виконувати доручення та вказівки прокурора, які надаються в письмовій формі;

4) забезпечувати реалізацію в повному обсязі прав і законних інтересів усіх учасників кримінального провадження;

5) не розголошувати відомості, що становлять державну чи іншу таємницю, що охороняється законом, інформацію про приватне (особисте і сімейне) життя особи та інші відомості, здобуті при розслідуванні кримінальних правопорушень;

6) не вчиняти будь-яких дій, що ганьблять звання слідчого і можуть викликати сумнів у його об'єктивності та неупередженості;

7) у разі наявності підстав, передбачених статтею 77 Кримінального процесуального кодексу України, заявляти самовідвід від участі в кримінальному провадженні в порядку, визначеному статтею 80 Кримінального процесуального кодексу України.

Службові особи органів та підрозділів поліції, крім безпосередніх керівників слідчих підрозділів, вищих керівників слідчих підрозділів, які діють у межах повноважень, визначених Кримінальним процесуальним кодексом України, не можуть мати доступу до матеріалів кримінальних проваджень, витребувати їх у слідчого для перевірки стану розслідування кримінального правопорушення, вивчення і надання вказівок, визначення кваліфікації

кримінального правопорушення чи будь-яким іншим способом утручатися в процесуальну діяльність слідчого.

Утручання в процесуальну діяльність слідчих осіб, що не мають на те законних повноважень, не допускається.

Рішення слідчого судді, суду, письмові доручення і вказівки прокурора та вказівки керівника слідчого підрозділу, які не суперечать рішенням та вказівкам прокурора, надані в межах їх компетенції і в установленій законодавством формі, є обов'язковими для виконання слідчим.

При незгоді з рішенням, дією чи бездіяльністю прокурора у відповідному досудовому провадженні слідчий в установленому порядку подає скаргу до прокуратури вищого рівня щодо прокуратури, в якій обіймає посаду прокурор, рішення, дія чи бездіяльність якого оскаржується.

Слідчий має право в порядку, передбаченому Кримінальним процесуальним кодексом України, доручати відповідним уповноваженим оперативним підрозділам поліції проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій. Доручення слідчого щодо проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій є **обов'язковими для виконання.**

Працівники поліції зобов'язані виконувати законні вимоги та процесуальні рішення слідчого.